

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการปฏิบัติงานโครงการรั้วชายแดน ตามยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติด (ยุทธศาสตร์ 5 ร้ว) ของ กองทัพภาคที่ 3 ในพื้นที่ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ของการปฏิบัติงานร่วมระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ในโครงการรั้วชายแดน ตามยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติด (ยุทธศาสตร์ 5 ร้ว) ของ กองทัพภาคที่ 3 ในพื้นที่ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก รวมทั้งเพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติงานร่วมระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ในโครงการรั้วชายแดน ตามยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติด (ยุทธศาสตร์ 5 ร้ว) ของ กองทัพภาคที่ 3 ในพื้นที่ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยมุ่งเน้นศึกษาตัวแปรหลัก : นโยบาย โครงสร้าง งบประมาณ (ปัจจัยนำเข้า) ; การวางแผน การประสานงาน การควบคุม (กระบวนการ)

การศึกษาวิจัยนี้มุ่งเน้นศึกษาระหว่าง ตุลาคม 2552 ถึง มีนาคม 2553 โดยมีระเบียบวิธีวิจัยที่เป็นเชิงคุณภาพ ซึ่งการศึกษาวิจัยอาศัยแหล่งข้อมูล 2 แหล่ง คือ แหล่งข้อมูลปฐมภูมิได้จากการสัมภาษณ์ และแบบสอบถามบุคคลกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องตามที่ได้กำหนดไว้ และแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ที่ศึกษาจากเอกสารวิจัย สารนิพนธ์ และคำสั่งนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดในโครงการรั้วชายแดน ตามยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติด (ยุทธศาสตร์ 5 ร้ว) ตามพื้นที่ชายแดนในเขตอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก สำหรับวิธีวิจัยในครั้งนี้สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือ

1. ศึกษาจากข้อมูลการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างในวิธีการเชิงคุณภาพ รวมทั้งแบบสอบถามต่อกำลังพลในระดับหัวหน้าหน่วยงานและระดับผู้ปฏิบัติ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดในโครงการรั้วชายแดน ตามยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติด (ยุทธศาสตร์ 5 ร้ว) ตามพื้นที่ชายแดนในเขตอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
2. ศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลจากเอกสารวิจัย สารนิพนธ์ คำสั่ง และนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดในโครงการรั้วชายแดน ตามยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติด (ยุทธศาสตร์ 5 ร้ว) ตามพื้นที่ชายแดนในเขตอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

สรุปผลการศึกษา

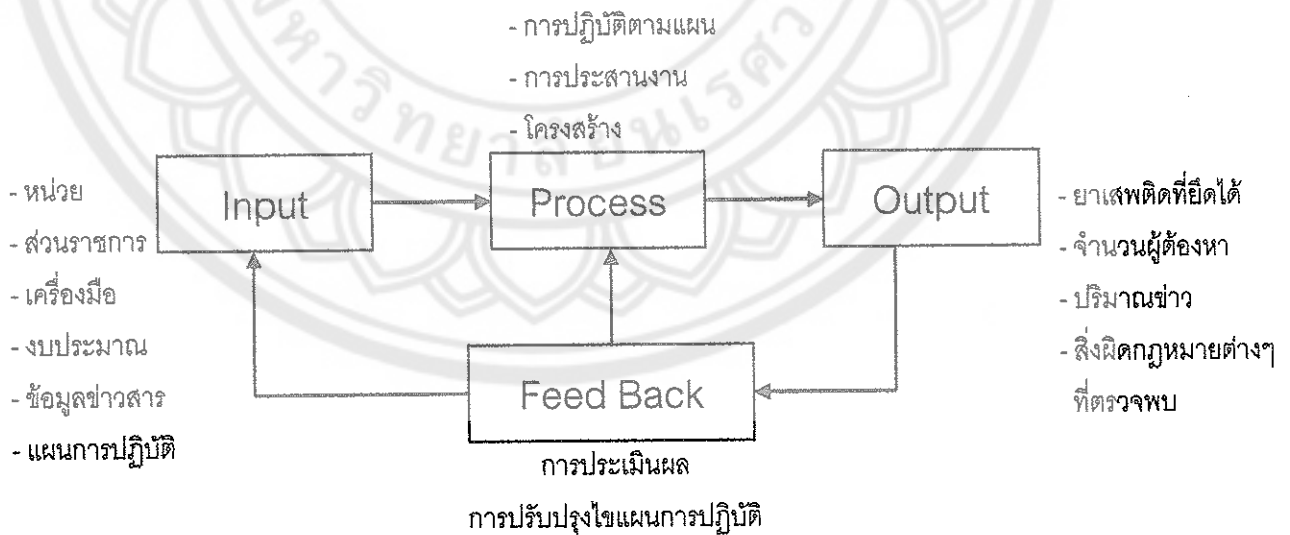
1. **ศึกษาปัญหา และอุปสรรค ของการปฏิบัติงานร่วมระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในโครงการรั้วชายแดน ตามยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาชายแดน (ยุทธศาสตร์ 5 ร้ว) ของ กองทัพภาคที่ 3 ในพื้นที่ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก**

จากผลการศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานร่วมระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในโครงการรั้วชายแดน ตามยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาชายแดน (ยุทธศาสตร์ 5 ร้ว) ของ กองทัพภาคที่ 3 ในพื้นที่ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ทำให้พบปัญหาที่มีผลกระทบทำให้นโยบายดังกล่าวไม่เกิดผลลัพธ์ที่ต้องการ โดยอภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

1.1 กำลังพลและเจ้าหน้าที่ทั้งในระดับหัวหน้าหน่วยงาน และระดับผู้ปฏิบัติ ซึ่งได้แก่หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารราบที่ 4 (จก.ร.4) และหน่วยขึ้นตรงที่มีที่ตั้ง รับผิดชอบในพื้นที่ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ,กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ 346 (ร้อย.ตชด.ที่ 346) , สถานีตำรวจภูธรแม่สอด ,ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองแม่สอด และส่วนราชการอำเภอแม่สอด มีความเข้าใจในภารกิจของหน่วยงานตนเอง จากการได้รับมอบนโยบายจากการประชุมสั่งการมอบนโยบายและแผนการปฏิบัติ จากกองทัพภาคที่ 3 / กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 3 ซึ่งจะมีการฝึกและนโยบายที่ได้รับมอบมาจากหน่วยเหนือจนถึงระดับรัฐบาล ทั้งนี้ การแก้ไขปัญหาชายแดน โดยการป้องกัน สกัดกั้น การลักลอบนำเข้าจากแนวชายแดน ในโครงการรั้วชายแดน ตามยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาชายแดน (ยุทธศาสตร์ 5 ร้ว) จะเป็นลักษณะของแผนงานซึ่งถูกกำหนดไว้ในแผนงานการป้องกันชายแดน แผนงานรักษาความมั่นคงภายใน และแผนงานต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ของกองทัพภาคที่ 3 แล้ว และสำหรับนโยบายนี้เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลที่ได้มีการให้ความสำคัญ โดยได้มีการแจกจ่ายเป็นแผน นโยบายที่เป็นลายลักษณ์อักษร (คำสั่ง, แผน) และได้เชิญผู้บังคับหน่วย ผู้ว่าราชการจังหวัด ร่วมประชุมเพื่อรับทราบนโยบายโดยตรง ต่อจากนั้นในระดับผู้ปฏิบัติจะได้รับมอบนโยบายจากหน่วยเหนือ / หน่วยบังคับบัญชา ด้วยวิธีลายลักษณ์อักษร ด้วยการแจกจ่าย คำสั่ง ,แผน และ ด้วยวิธีการสั่งการด้วยวาจา จากการประชุม และประชุมพิเศษ นโยบายดังกล่าวมีความชัดเจน ทำให้กำลังพลและเจ้าหน้าที่ทุกระดับสามารถศึกษา ทำความเข้าใจได้ง่ายหลังจากเมื่อได้รับมอบนโยบาย และแบ่งมอบพื้นที่รับผิดชอบ ในทางการปฏิบัติระหว่างเจ้าหน้าที่ระดับหัวหน้าหน่วยงานและผู้ปฏิบัติ ได้มีการชี้แจงทำความเข้าใจ และมีการรวบรวมวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในพื้นที่รับผิดชอบอย่างชัดเจนในการประชุมเชิงปฏิบัติการที่ได้จัดขึ้น ซึ่งคือส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้มีการหารือและทำการเสนอปัญหาให้หน่วยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีการแปลงนโยบายมาสู่ภารกิจร่วมกัน โดยกำหนดเป็นแนวความคิดในการจัดตั้ง จุดตรวจ/จุดสกัด การลาดตระเวน การเฝ้าตรวจ ปิดล้อม การร่วมจับกุมกับฝ่ายบ้านเมือง

ดังนั้นการดำเนินการในเรื่องของการรับทราบและนำนโยบายไปปฏิบัติ จำเป็นต้องมีหน่วยเจ้าภาพที่ดำเนินการ (กองทัพภาคที่ 3 / กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 3) และมีระยะเวลาเพียงพอ ต่อการที่จะให้กำลังพลและเจ้าหน้าที่จากหน่วยที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยได้ศึกษาทำความเข้าใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยทหารหรือกำลังพลที่ขึ้นปฏิบัติงานใหม่ ซึ่งยังไม่มีประสบการณ์การทำงานด้านการป้องกัน แก้ไขปัญหาเสพติด

1.2. ด้านการจัดทำแผนปฏิบัติการหมายถึงการจัดทำโครงสร้างการจัดหน่วยงานที่เป็นปฏิบัติ และการแบ่งมอบพื้นที่รับผิดชอบ ก่อนปฏิบัติมีการประชุมวางแผนการปฏิบัติร่วมกัน มีการสอบถามความเข้าใจในเรื่องโครงสร้างของหน่วยตามแผนงาน แผนการปฏิบัติ ที่สำคัญจะต้องมีการเตรียมการด้านความรู้ในแง่กฎหมาย การประสานหน่วยที่เกี่ยวข้อง ความพร้อมของกำลังพล และยุทธโศปกรณ์ การข่าวและการประสานงานด้านการข่าวระหว่างหน่วย ทำการศึกษาพื้นที่ปฏิบัติการ ชักซ้อมก่อนการปฏิบัติ และทบทวนความเข้าใจของผู้ปฏิบัติ การวางแผนการปฏิบัติ ขึ้นอยู่กับลักษณะของภารกิจที่ได้รับมอบ เช่น การวางกำลัง การลาดตระเวนเฝ้าตรวจ การจัดตั้งจุดตรวจ จุดสกัด การปิดล้อมตรวจค้น แผนการปฏิบัติมีการดำเนินการตามขั้นตอนโดยมีการตรวจสอบ / กำกับดูแลจากผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น รวมถึงการตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อนำผลที่ได้ไปแก้ไข ปรับปรุงแผนการปฏิบัติต่อไป ซึ่งระบบการปฏิบัติตามแผนสามารถอธิบายโดยใช้ตัวแบบพื้นฐาน ดังนี้

ภาพที่ 7 ตัวแบบกระบวนการปฏิบัติตามแผน

1.3 ด้านการจัดกำลังพล เพียงพอตามกรอบงบประมาณที่ได้รับตามแผนงาน สำหรับหน่วยทหารจะมีการหมุนเวียนหน่วยและกำลังพลเพื่อไปปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบ จึงอาจถือได้ว่าเป็นเรื่องใหม่สำหรับกำลังพลบางนาย ในระดับผู้บังคับบัญชาและระดับผู้ปฏิบัติต้องมีความชำนาญหรือทักษะเพียงพอ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีจิตใจที่เข้มแข็ง ไม่อ่อนไหวในเรื่องผลประโยชน์ และการประพฤตินิยมชอบ สำหรับภารกิจและหน้าที่ของฝ่ายทหารคือการป้องกันชายแดน ซึ่งไม่มีหน่วยอื่นทำหน้าที่แทนได้ รวมทั้งภารกิจอื่น ๆ ที่ได้รับมอบเช่น การป้องกันการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การป้องกันทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งฝ่ายทหารต้องใช้กำลังเข้าปฏิบัติการด้วย อย่างไรก็ตาม กำลังพลทุกนายต้องสามารถปฏิบัติภารกิจได้

1.4 ด้านงบประมาณ งบประมาณในแต่ละปี มีอย่างจำกัด แต่ถือว่ามีความเพียงพอ งบประมาณที่ได้รับสำหรับค่าเบี้ยเลี้ยง เป็นงบประมาณที่ได้รับจากแผนงานป้องกันชายแดน ผู้ปฏิบัติได้รับเบี้ยเลี้ยง เจลี่ยตามลทธิ และมีความต้องการงบประมาณสำหรับการจัดหาเครื่องมือพิเศษในการปฏิบัติการมาสนับสนุนให้หน่วยอย่างเพียงพอ และมีความต้องการอื่นๆเพิ่มเติมไปจากที่มีอยู่ในอัตราของหน่วยเช่น ยานพาหนะและ เครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัย มีความคล่องตัวเหมาะสมกับลักษณะภูมิประเทศ

1.5 ด้านการประสานงาน กล่าวโดยสรุปหน่วยงานทหาร ได้รับความร่วมมือจากภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชน ซึ่งในลักษณะของความร่วมมือ นั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความร่วมมือในระดับสูง มีการประสานงานในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับหน่วยที่เกี่ยวข้อง มีการประสานแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มผู้มิจฉาชีพ กลุ่มผู้ผลิต ขบวนการลักลอบขนยาเสพติด และมีการแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับมาตรการต่าง ๆ ระเบียบข้อบังคับ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีการนำเสนอข้อมูล การรายงานสรุปผลการปฏิบัติรูปแบบเอกสาร วาจา การประชุมในโอกาสต่างๆ รวมทั้งการ แต่ต้องมีการประสานการปฏิบัติอย่างแน่นแฟ้นมากกว่าในปัจจุบัน ยิ่งขึ้นไปอีก โดยเฉพาะด้านการข่าวที่ต้องนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติร่วมกันได้แก่

1.5.1 ด้านการข่าว จะต้องมีหน่วยหรือเจ้าหน้าที่รับผิดชอบชัดเจน หน่วยต้องจัดทำข้อมูลด้านยาเสพติด แผนการประสานงานด้านการข่าว การจัดตั้งแหล่งข่าว

1.5.2 ด้านยุทธการ ต้องมีหน่วยหรือเจ้าหน้าที่รับผิดชอบชัดเจนในการ วางแผน กำหนดมาตรการ ร่วมกับส่วนราชการอื่น จัดทำแผนและคำสั่งที่เกี่ยวข้อง จัดกำลังป้องกัน และสกัดกั้นในพื้นที่รับผิดชอบ จัดกำลังเข้าร่วมป้องกัน และสกัดกั้น ณ จุดตรวจ จุดตรวจ จัดกำลังในการลาดตระเวนป้องกันในพื้นที่รับผิดชอบ จัดกำลังเข้าปิดล้อมตรวจค้นพื้นที่เป้าหมาย

1.5.3 ด้านกิจการพลเรือน ต้องมีหน่วยหรือเจ้าหน้าที่รับผิดชอบชัดเจนในการ สร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ เผยแพร่ความรู้ถึงผลเสียให้ของยาเสพติด ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและสกัดกั้นยาเสพติด

1.5.4 ด้านการส่งกำลังบำรุง มีหน่วยหรือเจ้าหน้าที่รับผิดชอบชัดเจน ในการประสานงาน เพื่อการรับการสนับสนุนยานพาหนะและเครื่องมือสำหรับที่ใช้ในการป้องกัน และสกัดกั้นยาเสพติด

1.6 นโยบายโครงการรั้วชายแดน ตามยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติด (ยุทธศาสตร์ 5 ร้ว) มีการกำหนดตัวชี้วัดไว้อย่างชัดเจน สำหรับการติดตามประเมินผล ไม่ได้กำหนดการประเมินผลโดยชัดเจน แต่มีการประเมินผลของหน่วยโดย การตรวจเยี่ยมของผู้บังคับหน่วย/ฝ่ายอำนวยการ ไม่ระบุห้วงระยะเวลาประเมินผล

สรุปปัญหาและอุปสรรคการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

1. นโยบายโครงการรั้วชายแดน ตามยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติด (ยุทธศาสตร์ 5 ร้ว) มีบางส่วนเห็นว่าเป็นเรื่องเก่าที่ได้นำมาเรียบเรียงเป็นนโยบายใหม่ และมีบางส่วนที่ขึ้นปฏิบัติงานใหม่ ต้องใช้เวลาในการศึกษา
2. นโยบายโครงการรั้วชายแดน ตามยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติด (ยุทธศาสตร์ 5 ร้ว) ต้องใช้กำลังพลังและเจ้าหน้าที่ ที่มีความรู้ความสามารถ ความซื่อสัตย์ ดังนั้นกำลังพลจำเป็นต้องมีความตื่นตัวตลอดเวลา มีจิตใจที่มั่นคง ไม่อ่อนไหวในเรื่องผลประโยชน์และการประพฤตินิষอบ
3. ในระดับของเจ้าหน้าที่วางแผนของหน่วยงานและส่วนราชการต่างๆในพื้นที่ อำเภอแม่สอด มีระยะเวลาของการได้ร่วมรับทราบและจัดทำแผนร่วมกันน้อยเกินไป และมีความต้องการข้อมูลเฉพาะของหน่วยทหาร เช่นภารกิจ ซึ่ดความสามารถ และนามหน่วยทหารที่จะเข้าปฏิบัติงานในพื้นที่นั้น
4. หน่วยที่ปฏิบัติมีความต้องการงบประมาณสำหรับการจัดหาเครื่องมือพิเศษในการปฏิบัติภารกิจมาสนับสนุนให้หน่วยอย่างเพียงพอ และมีความต้องการอื่นๆเพิ่มเติมไปจากที่มีอยู่ในอัตราของหน่วยเช่น ยานพาหนะที่มีความคล่องตัว และเหมาะสมกับลักษณะภูมิประเทศ
5. การประสานงานระหว่างหน่วยงานและส่วนราชการในพื้นที่ อำเภอแม่สอด ยังมีการประสานงานน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติงานในพื้นที่ระดับผู้ปฏิบัติที่เป็นหน่วยขนาดเล็ก
6. ไม่ได้กำหนดการประเมินผลโดยชัดเจน แต่มีการประเมินผลของหน่วยโดย การตรวจเยี่ยมของผู้บังคับหน่วย/ฝ่ายอำนวยการ ไม่ระบุห้วงระยะเวลาประเมินผล

ข้อเสนอแนะ

ด้านนโยบาย

1. ระดับนโยบายต้องให้ความสำคัญกับข้อมูลระดับพื้นที่ ต้องมีความเข้าใจปัญหาและมองปัญหาเป็นภาพเดียวกันในทุกระดับหน่วย เพื่อกำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญหาเป็นแบบองค์รวม และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน และมีความเชื่อร่วมกันว่า ปัญหาการป้องกัน สกัดกั้นการลักลอบลำเลียงยาเสพติดสามารถแก้ไขได้ หน่วยเหนือโดยเฉพาะระดับรัฐบาลต้องมีการกำกับดูแล และคอยให้การสนับสนุนตามความต้องการของหน่วยปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

2. กำหนดให้มีนโยบายคู่ขนานโดยให้มีการสร้างความเข้มแข็ง ณ แนวชายแดน เพื่อให้งานด้านการป้องกัน สกัดกั้นฯ และงานการจัดระเบียบ/ควบคุม และการพัฒนาชุมชนชายแดน มีการบูรณาการอย่างแท้จริง

3. ควรจัดสรรงบประมาณสำหรับการแก้ไขปัญหาการป้องกัน สกัดกั้นการลักลอบลำเลียงยาเสพติดโดยเฉพาะ

4. หน่วยระดับนโยบาย ควรจัดทำนโยบาย แผนงาน โครงการ และมีการสนับสนุน โดยให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีโอกาสร่วมกันวางแผนและปฏิบัติร่วมกันมากยิ่งขึ้น โดยกำหนดบทบาทความรับผิดชอบให้กับหน่วยเจ้าภาพ (ฝ่ายทหาร)

ด้านการปฏิบัติ

1. การสกัดกั้นการลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากแนวชายแดน ต้องวางกำลังให้ครอบคลุมพื้นที่ โดยจัดตั้งฐานปฏิบัติการ จุดตรวจ/จุดสกัด ให้เชื่อมโยง ครอบคลุมพื้นที่ได้ทั้งหมด โดยพิจารณาประกอบกับข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมาในหัวเวลาดังนั้นๆ โดยการบูรณาการแผนงานและทรัพยากรจากทุกส่วนอย่างเป็นรูปธรรม

2. สนับสนุนเครื่องมือพิเศษ ยานพาหนะที่มีความคล่องตัว วิทยุสื่อสารที่สามารถติดต่อสื่อสารได้ในระยะไกล และในภูมิประเทศที่เป็นป่าเขาได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มเติม สำหรับการปฏิบัติงาน ในทันต่อเทคนิควิธีการที่เปลี่ยนแปลงไปของกลุ่มขบวนการลักลอบนำเข้ายาเสพติด

3. จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน สกัดกั้นการลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากแนวชายแดน และความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ให้กับกำลังพลผู้ปฏิบัติได้ทราบ เพื่อปฏิบัติให้ถูกต้อง

4. กำหนดกิจกรรม ตัวชี้วัด และเป้าหมาย ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ ตามนโยบายอย่างชัดเจน

5. ควรกำหนดแผนงานการประเมินผลหรือติดตามประเมินผลทุก 6 เดือน

6. ทุกส่วนราชการจะต้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหาโดยมุ่งเน้นตามวัตถุประสงค์ของ นโยบายที่รัฐบาลได้กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะในการศึกษาเรื่องนี้ครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งนี้ ยังไม่ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่สำคัญคือ กลุ่ม ของความต้องการยาเสพติดที่เกิดจากพื้นที่ภายใน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับนโยบายในด้านโครงการรื้อ อื่นๆ เช่น รื้อชุมชน รื้อโรงเรียน รื้อสังคม เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อจะได้แนวทางในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในภาพรวมของพื้นที่ได้

2. สาเหตุสำคัญประการหนึ่งของการเกิดปัญหาการลักลอบ ล้าเสี่ยงยาเสพติดตามแนว ชายแดนประการหนึ่งคือ พฤติกรรมหรือความต้องการในการค้าขายยาเสพติดของกองกำลัง ชนกลุ่มน้อยซึ่งฝ่ายเรามีความเชื่อว่าเป็นผู้ที่อยู่เบื้องหลังการดำเนินการ ดังนั้น ข้อมูลด้าน พฤติกรรมหรือความต้องการของกองกำลังชนกลุ่มน้อยที่อยู่ในพื้นที่ตรงข้ามอำเภอแม่สอด จังหวัด ตาก และบริเวณใกล้เคียงจะเป็นประโยชน์อย่างมากในการกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหานี้ในระดับ นโยบายต่อไป ทั้งนี้ ในการวิจัยเชิงคุณภาพในเรื่องลักษณะเช่นนี้ หากมีโอกาสที่เป็นไปได้ ควรมี การศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องพฤติกรรมหรือความต้องการของกองกำลังชนกลุ่มน้อย